

4. eranskina

Herrialde arteko azterketak konparatuta

Epe luzeko azterketak

Ez dago desadostasunik errentaren munduko banaketa, hogeigarren mendea osorik hartuta, nabarmen dela desberdinagoa dioen ondorioarekin. Maddison 1995ean 49 herrialderen 1900 eta 1998. urteen arteko denbora tarteari buruz lortutako datuek (Boltho eta Toniolok aztertu bezala) erakusten dute Giniren koefizientea, guztira, 0,393tik 0,496ra hazi dela. Maddisonen datuek ere erakusten dute 1820tik aurrerako denbora-tartearen ezaugarria herrialde aberats eta pobreen arteko polarizazioa izan dela. Datu berdinak erabiliz, eta horiei euren banaketaren aldaketan estimazio historikoak gehituz, Bourguignon eta Morrisonen euren azterketa globalean Gini koefizientearen epe luzeko aldaketaren eredia lortu dute; hori, oro har, koherentea da Maddison 1995eko herrialde arteko banaketarekin. Eta beste datu kuantitatibo eta kualitatibo batzuek babesa ematen diote gaur eguneko desberdintasuna desberdintasun historikoa baino askoz handiagoa dela dioen ondorioari (Williamson 1997, O'Rourke 2001). Badirudi adostasun orokorra dagoela, erabilgarri dauden estimazioetan oinarrituta, hots, munduko herrialdeak askoz

desberdinago bilakatu direla Industria Iraultzaren eta gutxienez Bigarren Mundu Gerra ondoko boom anidaren amaieraren bitartean –1973. urtearen inguruan–.

Epe ertaineko azterketak

Epe luzeko ondorioa zalantzan jartzen ez bada ere, desadostasun asko sortu da, 2. atalean aipatu bezala, munduko banaketan azken bi hamarkadetan gertatu denaren inguruan. Eztabaida Boltho eta Toniolok egindako lanak piztu zuen. Hauek erakutsi zuten desberdintasuna, hogeigarren mendea osorik hartuta, hazi egin den arren, datu berdinak erabilita, argi eta garbi jaitsi da 1980tik aurrera, Gini koefizientea 1998an 0,544 izatetik 0,496 izatera jaitsi baita. Geroztik lan gehiago kaleratu dira gehienak emaitza berdinak lortuz, baina bakoitzak datu iturri eta herrialde kopuru desberdinak kontutan hartuz. Jarraian duzue guztien emaitzen laburtzen duen taula lanaren datuen iturria zehaztuz.

7. taula: Herrialde arteko Gini koefizienteak, 1950-1998 (2a irudia ere ikusi)					
Autorea eta errentari buruzko datuen iturria	1950	1973	1980	1990	1998
1. Summers eta Heston (PWT 5.6)			0.552	0.547	n.a.
2. Boltho eta Toniolo (Maddison 95)			0.544	0.526	0.496
3. Firebaugh (PWT 5.6)			0.550	*0.543	n.a.
4. Autorearen kalkuluak (WDI 2002)			0.610	0.584	0.538
5. Txina kontutan hartu gabe			0.555	0.562	0.561
6. Melchior eta Telle** (PWT 5.6 eguneratua)		0.59	0.57	0.56	0.52
7. Autorearen kalkuluak (PWT 6)	0.523	0.591	0.581	0.564	0.519
8. Autorearen kalkuluak (Maddison 01)	0.550	0.573	0.555	0.569	0.564
9. Txina kontutan hartu gabe			0.532	0.568	0.582

* = 1989.

** = zifrak gutxi gorabeherakoak (grafikotik aterata).

Kalkuluok konparatuta (denek erabiltzen dituzte erosteko ahalmenaren parekotasunaren zifrak, baina herrialde kopuru ezberdinekin) lortzen den ondorioa da Maddisonen 1995eko errenten

estimazioek, Penn World Tableseko eta Munduko Bankuaren WDI zifrek, hirurek, emaitza koherenteak ematen dituztela; denek erakusten dute Gini koefizienteak apur bat edo neurri batean behera egiten duela; bestela esanda, herrialde arteko desberdintasun gutxiago dagoela 1980 ondoko bi hamarkadetan. Salbuespena Maddison 2001eko errentaren estimazio berrikusiak dira. Horien emaitza apur bat fluktuatzen duen Gini koefizientea da. Maddisonen datuetan egindako funtsezko aldaketak izan dira, batetik, Txinaren zifrak berrikustea, eta bestetik, Munduko Bankuaren zifretan agertzen diren herrialdeentzat baino zeharkako estimazio gehiago sartzen ausartu izana. Munduko Bankuak estimazioak ez dituen herrialde mota bi sartzeak izan duen ondorioa kalkulaturako joera, alegia, desberdintasun gutxiagorako joera, aldatzea izan da. Sartutako herrialdeok dira, batetik, epe horretan *per capita* errentan jaitsiera handiak izan zituzten oso herrialde aberatsak (gehienbat petrolio-ekoizleak), eta bestetik, zenbait herrialde

pobre, zeinetan bizitako gizarte-egoera oso txarrekin (sarritan gerra zibilak) aurretik oso txikiak ziren errenta-mailak ere gehiago jaitea ekarri zuten. Kalkulu guztiok munduko biztanleen gehiengo nagusia hartzen duten arren, ezin da pentsatu kanpo utzitako gutxiengoak erabat jarraitzen duenik eredu hori. Izan ere, sartutako herrialdeek diferentzia esanguratsua eragin dezakete emaitzetan. Jakina, ezin da inola ere errentaren munduko banaketa kalkulatu, ez bada herrialderik jendetsuena, Txina, kontuan hartzen. Baina badaude, hala ere, arrazoi bi zeinen arabera interesgarriak izan daitezkeen Txina kanpo utzita egindako kalkuluak (aurreko taulan Munduko Bankuaren eta Maddison 2001en zifrentzat egin den bezala). Arrazoiotako lehenengoa da Txinak eragin desproporzionatua duela munduko zifretan eta interesgarria dela horiengandik bereiztea, eta bigarrena, ekonomiaren erreformatik aurrera Txinaren BPGari buruz dauden serieen zuzentasunaren gainean eztabaida asko dagoela. Emaitzak iradokitzen du Txinaren errenta nazionalaren mugimenduak, kalkulua edozein dela ere, herrialde arteko desberdintasuna gutxitzeko efektua izan duela, Gini koefizienteak erakusten duen bezala. Melchior (2001) eta Schultz (1998) ere gai beraz jardun dira.

Are gehiago, WDI-n oinarritutako urteko kalkuluak erabilia, 20/20 eta 10/10 ratioen arteko portaeren dibergentzia erakusten du. Lehena apurka-apurka jaisten da, eta bigarrena asko jaisten da 1990eko hamarkadan, baina gero, astiro-astiro, goraka hasten da. Gainera, Maddisonen egindako errentaren estimazioen arabera, 10/10 ratioak erakusten zuen desberdintasuna indartsu hazi zela muturretan. Zifra horiei guztiei begiratuta, beraz, iradokitzen hasten da sinpleegia dela esatea herrialde arteko desberdintasuna jaitsi egin zela 20. mendearen azken bi hamarkadetan edo “plateau” batean zegoela (Firebaugh 1999), edo “nahiko egonkorra” zela (Bourguignon eta Morrison 2001). Sartutako herrialde kopuruaren eta errentari buruzko datuen iturriaren eragina izateaz gain, desberdintasunari buruzko ondorio orokorra desberdintasuna neurtzeko erabilitako estatistikoaren arabera da. Neurri integralaren eta muturren ratioaren artean dagoen kontrasteak egonkortasuna edo iraunkortasuna baino, beste edozer iradokitzen du. Gehiago ematen du indar berdintzaile indartsuak daudela banaketaren erdiko sekzioetan (eta horiek eragina dute Gini koefizientearen), eta horiek muturretan dauden indar desberdintzaile indartsuekin konbinatzen direla.

Azterketa globalak konparatuta

Herrialde arteko azterketetan gertatzen den bezala, PWT6 eta WDI-n oinarritutako errentaren datuen kalkulu guztiek (9. taula, 2., 4 eta 6. errenkadak) jaitsiera nabarmena erakusten dute desberdintasunean, 1980 eta 1998/2000 urteen bitartean. Bourguignon eta Maddisonen kalkuluak (1), Maddison 1995ean oinarritutakoak, ez du aldaketarik erakusten. Nireak (5,7) –Maddison 2001en oinarrituta dago– jaitsiera handia erakusten du azterketa garbiaren kasuan, baina aldaketa oso txikia beste herrialde asko sartzen badira. Diferentzia horietarako, itxuraz, arrazoi bi daude: sartutako herrialde kopurua eta estimazioak eurak. Azterketa guztion emaitza konbinatuak aurretik emandako inpresioa, alegia, desberdintasunak jaitsiera handia duela epe horretan, zertxobait, inola ere ez osorik, ahultzen du. Ondorengo taulak laburbiltzen ditu lan horiek guztiak zehaztuz lortutako emaitzak zein datu iturri erabili dituzten bai errenten estimazioen gainean, bai banaketari dagozkionak.

9. taula: Gini koefizienteen balloak azterketa globaletan (2b irudia ere ikusi)										
Autoreak (errenta, banaketa)	1970	1975	1980	1985	1988	1990	1993	1995	1998	2000
1. Bourguignon/Morrison (Maddison 95, beste zenbait)			0.657				0.657			
2. Sala-i-Martin (PWT 6, D/S)	0.657	0.661	0.662	0.650		0.654		0.635	0.633	
3. Milanovic (familia-azterketak)					0.628		0.66			
4. Sutcliffe garbia (WDI 2002, D/S)			0.697			0.658				0.619
5. Sutcliffe garbia (Maddison 01, D/S)			0.661			0.636			0.617	
6. Sutcliffe hibridoa (WDI 2002, D/S)			0.667			0.650				0.627
7. Sutcliffe hibridoa (Maddison 01, D/S)			0.638			0.633			0.628	

Sutcliffe, B. (2002) “Munduko desberdintasunak, gora ala behera?. Munduko errentaren banaketa XX. Mendean” Hegoako Lan Koadernoak, 32. zbk. 69-78 orri. Bilbo.